

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP Vaststelling Projectplan Waterwet Domeinweg en realisatiekrediet		Reg. Nr.	Z/24/059798-250023
		Portefeuillehouder	N. Koks
Datum DB - vergadering	2 april 2024	Datum AB - vergadering	16 april 2024

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. Kennis te nemen van de Reactienota Ontwerp Projectplan Waterwet Domeinweg;
2. Het Projectplan Waterwet Domeinweg vast te stellen;
3. De provincie Drenthe met bijgevoegde brief te verzoeken in de provinciale omgevingsverordening de wateroverlastnorm voor het gebied Domeinweg te wijzigen;
4. Een realisatiekrediet van € 2,47 miljoen voor de realisatie beschikbaar te stellen, opgebouwd uit:
 - a. Voor het realiseren van de NBW-opgave € 2,17 miljoen;
 - b. Het meenemen van de beheer- en onderhoudsopgave € 0,3 miljoen.

SAMENVATTING

Het project Domeinweg maakt onderdeel uit van het Water Op Maat (WOM) programma. Het projectgebied Domeinweg ligt ten noordwesten van Hoogeveen op de flank van de Fluitenberg. Het watersysteem kenmerkt zich door smalle watergangen waar bij natte omstandigheden het water onvoldoende snel weg kan en bij droge omstandigheden het water onvoldoende vastgehouden kan worden. Het landgebruik is overwegend agrarisch (grasland). Het project staat in het teken van het creëren van een robuust watersysteem. Een systeem waarin voldoende ruimte is gecreëerd om periodes van zowel teveel aan water, als droogte op te vangen door water vast te houden en piekafvoeren te vertragen. Concreet heeft het project de volgende doelen:

- Oplossen knelpunten wateroverlast in extreme situaties (NBW);
- Oplossen knelpunten wateroverlast in gewone omstandigheden (GGOR);
- Oplossen achterstallig onderhoud en knelpunten B&O en implementatie IBOOM;
- Implementatie Waterschapszorg.

Op 5 december 2023 heeft het dagelijks bestuur het Projectplan Domeinweg in ontwerp vastgesteld. Het ontwerp is gebaseerd op het, door het dagelijks bestuur op 29 juni 2022, vastgestelde Voorkeursalternatief "Bergen waar kan en afwentelen waar het moet".

In het ontwerpproces zijn, in afstemming met interne en externe stakeholders, afspraken gemaakt over de uit te voeren maatregelen en benodigde grondaankoop. Het betreft een combinatie van aanleg van waterbergingen, aangevuld met benodigde maatregelen om knelpunten in het beheer en onderhoud op te lossen. Daarnaast blijft een normaanpassing nodig. Nadat het dagelijks bestuur het Ontwerp Projectplan Domeinweg heeft vastgesteld is de inspraakprocedure gevolgd. De omgeving is hierover geïnformeerd met een nieuwsbrief en er is een inloopavond gehouden. Tijdens deze periode is er één zienswijze ingediend. Met de indiener is contact geweest en is de voorgenomen reactie besproken, dit leidt niet tot aanpassing van het projectplan. Na uw besluit zal de omgeving worden geïnformeerd, de normaanpassing worden aangevraagd bij de provincie Drenthe, de aanbestedingsprocedure worden gestart en tot gunning worden overgegaan. De verwachting is dat de realisatie in de eerste helft van 2025 kan starten.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Door het besluit geeft u invulling aan de manier waarop het waterschap de NBW (B1, B2) en GGOR-doelen (A1, A2) in het projectgebied Domeinweg gaat realiseren. Daarnaast worden knelpunten in het Beheer & Onderhoud en Waterschapszorg integraal en gelijktijdig aangepakt. Ook wordt invulling gegeven aan duurzaamheid (H2) Hiermee vergroten we het draagvlak in het gebied en kunnen we het beheer en onderhoud efficiënter uitvoeren.

KADER

Eerdere besluitvorming

Op 29 juni 2022 is door het DB het voorkeursalternatief 'Bergen waar kan, afwentelen waar moet' vastgesteld. Op 5 december 2023 is het Projectplan Waterwet Domeinweg in ontwerp vastgesteld door het DB en vrijgegeven voor publicatie.

Waterwet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Omdat het ontwerpprojectplan voor 1 januari 2024 ter inzage is gelegd, valt dit projectplan nog onder de regelgeving van de Waterwet. Daarom stelt het algemeen bestuur in dit geval een projectplan vast.

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)

Om de regionale wateroverlast voor concrete locaties aan te pakken hebben de waterschappen in het Nationaal Bestuursakkoord Water (2009) afgesproken hun gebieden te beoordelen op risico's op wateroverlast. Voor de verschillende gebieden zijn normen vastgelegd in de provinciale waterverordeningen. Waar locaties niet voldoen aan de risiconormen, is sprake van een knelpunt. In het gebied Domeinweg komt bij natte omstandigheden meer dan de toegestane 5% van het gebied onder water te staan: er komt 93 ha. grasland te veel onder water te staan, dit komt overeen met 20% inundatie. Daarmee voldoet het watersysteem in het gebied niet aan de norm voor wateroverlast zoals vastgelegd in de provinciale verordening en is er sprake van een knelpunt. Met de maatregelen uit het projectplan wordt de inundatie teruggebracht naar 13%, dit is nog steeds hoger dan toegestaan. De knelpunten worden gedeeltelijk herkend in het gebied. Uit het gebiedsproces blijkt dat niet alle knelpunten kunnen worden aangepakt met maatregelen. Hiernaast bleek uit het gebiedsproces dat er meer draagvlak is voor acceptatie van periodieke inundaties dan voor bijvoorbeeld de aanleg van extra waterberging, met bijbehorende grondverwerving. Knelpunten kunnen ook worden opgelost door de risiconorm bij te stellen, daarom verzoeken we de provincie Drenthe de norm in de verordening aan te passen. Dit heeft draagvlak in het gebied.

Gewenst Grond en Oppervlaktewaterregime (GGOR)

Het waterschap is zelf verantwoordelijk voor de bepaling van de GGOR-opgave. De GGOR geeft weer welke drooglegging in het gebied optimaal is. De GGOR-opgave voor dit projectgebied is bepaald en is gebaseerd op landelijke inrichtingsnormen ten aanzien van peilbeheer. Op basis van de theoretische analyse blijkt dat een deel van het gebied te nat is en een te kleine drooglegging kent ten opzichte van een optimale situatie voor de functie landbouw. Dit knelpunt wordt gedeeltelijk herkend door de gebruikers in het gebied.

Knelpunten Beheer & Onderhoud

Het beheer en onderhoud van het projectgebied voldoet in de huidige situatie niet aan alle eisen en wensen van het waterschap. In het gebied zijn 37 knel- en verbeterpunten voor het beheer en onderhoud geconstateerd. De beheer en onderhoudsopgave bestaat uit knelpunten, achterstallig onderhoud en IBOOM (integraal beheer en onderhoud op maat). In het project is deze Beheer & Onderhoud opgave besproken met belanghebbenden en is deze integraal gecombineerd met bovenstaande opgaves.

Implementatie Waterschapszorg

Binnen het project Domeinweg zijn in het kader van Waterschapszorg 2 watergangen meegenomen die veranderen van (beheer)status.

ARGUMENTEN

Het doel van het project Domeinweg is invulling geven aan de bestuurlijk vastgestelde opgave:

- Het oplossen van knelpunten wateroverlast in extreme situaties (NBW);
- Het oplossen van knelpunten wateroverlast in normale omstandigheden (GGOR);
- Het oplossen van achterstallig onderhoud en knelpunten B&O en implementatie IBOOM;
- Implementatie Waterschapszorg.

In de verkenningsfase zijn verschillende alternatieven beschouwd en is een Voorkeursalternatief door het dagelijks bestuur vastgesteld. Deze is verder uitgewerkt in een Definitief Ontwerp in de volgende maatregelen:

NBW en GGOR

- Aanleg van 1 waterberging in de berm van de A28;
- Aanleg van 1 waterberging op aangekocht landbouwperceel;
- Twee bestaande stuwen in de hoofdwatergang worden vervangen en voorzien van automatische besturing;
- Ophogen van laagstgelegen perceel;
- Profielverruiming in een hoofdwatergang en het plaatsen van een knijpstuw;
- Aanpassing streefpeilen.

Waterschapszorg

- Wijziging van de status van twee watergangen i.v.m. Waterschapszorg.

Beheer en onderhoud

- Renovatie/ vervanging van bestaande stuwen door knijpstuwen;
- Diverse maatregelen om de beheer- en onderhoudssituatie te verbeteren;
- Aanpassen 3 duikers;
- Herprofilen en terugbrengen op legger van 2 hoofdwatergangen.

FINANCIËN

De totale kosten voor het project bedragen € 2,47 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen voor de opgave in het beheer en onderhoud. De kosten voor het benutten van de duurzaamheidskansen om het project (deels) elektrisch uit te voeren, à € 60.000, worden gefinancierd vanuit het Duurzaam Doen budget. De totale raming voor het gelijktijdig oplossen van de NBW-opgave en de opgave vanuit beheer en onderhoud, exclusief de extra kosten voor het benutten van de duurzaamheidskansen, zijn conform meerjarenraming 2025-2027 met vastgestelde bandbreedte.

Wij vragen u een krediet voor de realisatie Domeinweg van in totaal € 2,47 miljoen te verstrekken voor de realisatie van het project. De raming kent een onzekerheidsmarge van +/-10%.

(x €1.000)	Voorstel	Meerjarenraming 2025-2027
<i>Benodigd krediet (bruto)</i>	2.470	2.360
<i>Subsidies en/of bijdragen derden (externe dekking)</i>	0	0
<i>Jaar oplevering (start kapitaallasten t+1)</i>	2026	2026

<i>Kapitaallasten</i>	190	182
<i>Overige exploitatiekosten (-baten)</i>	9	0
Impact exploitatierekening	199	182

Specificatie bruto krediet:

Kostencategorieën	Bedrag (x €1.000)	Budgethouder
<i>Externe kosten incl. BTW</i>	1.905	<i>Projectleider</i>
<i>Interne kosten</i>	320	<i>Projectleider</i>
<i>Risicoreservering voorzien incl. BTW</i>	130	<i>Projectleider</i>
<i>Risicoreservering onvoorzien incl. BTW</i>	115	<i>Opdrachtgever</i>
Totale kosten incl. BTW	2.470	

Onderhoudskosten

Op basis van het uitgewerkte onderhoudsplan verwachten we dat de onderhoudskosten in de nieuwe situatie ca. € 9.000 per jaar toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Dit komt o.a. door het maaien en afvoeren van het kruidenrijk grasmengsel afkomstig uit de waterbergingen.

Subsidiemogelijkheden

Dit jaar is de investeringssubsidies vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 beschikbaar. Domeinweg is één van de kansrijke projecten voor 43% subsidie op basis van het investeringsbedrag van € 2,3 miljoen (VO-raming). Hiervoor is een aanvraag in voorbereiding. Omdat er nog geen subsidie is toegekend aan het project wordt deze nog niet meegenomen in de opbrengsten in bovenstaande tabel.

Duurzaamheid

Binnen het project is gekozen om de duurzaamheidskansen "elektrisch uitvoeren" een prominente plek te geven. Om bij te dragen aan de doelstelling van het waterschap, reductie broeikasgas H2, wordt er vanuit het project een stimulans gegeven om het project op een duurzame manier uit te voeren. In totaal zijn de meerkosten voor het benutten van de duurzaamheidskansen € 60.000.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Projectplan Waterwet

Omdat we met de werkzaamheden wijzigingen aanbrengen aan een waterstaatswerk, zijn we conform de Waterwet artikel 5.4, verplicht een Projectplan Waterwet vast te stellen.

Op 5 december 2023 heeft het dagelijks bestuur het Ontwerp Projectplan Waterwet vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Tijdens deze periode is er één zienswijze ingediend. Met de indiener is

contact geweest en is de voorgenomen reactie besproken, wat geen wijziging van het projectplan tot gevolg heeft. In de reactienota staat onze reactie.

Grondaankoop

Voor het realiseren van de plannen van het Projectplan is grondaankoop benodigd. Deze aankoop is gerealiseerd. Voor de geplande waterberging langs de A28 is overeenstemming verkregen met Rijkswaterstaat voor het gebruik ervan. De aankoop voor de grond voor de waterberging aan de Fluitenbergseweg is ook gerealiseerd.

Normaanpassing

Vanuit het landelijke gebied wordt de T10 afvoergolf (hoogwatergolf één keer in de 10 jaar) gedeeltelijk opgevangen in de te realiseren waterberging langs de Fluitenbergseweg en de A28. De inundatie zal van 20% in de huidige situatie naar 13% gaan, na uitvoering van de maatregelen zoals voorgesteld in het Definitief Ontwerp. Om aan de NBW-opgave te kunnen voldoen is daarnaast normaanpassing noodzakelijk. De normaanpassing wordt aangevraagd bij de provincie Drenthe. De provincie zal de procedure voor aanpassing van de waterverordening doorlopen nadat het Projectplan definitief is vastgesteld.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Afwenteling lagergelegen gebieden

Door uitvoer te geven met het projectplan Domeinweg wordt een deel van de NBW-opgave benedenstreams afgewenteld. Het lagergelegen systeem biedt voldoende ruimte om deze afwenteling op te vangen. De richtlijn van Water- en bodem sturend (Wabos) is dat er niet afgewenteld mag worden en water zo veel mogelijk op dezelfde plek moet worden vastgehouden. Met dit ontwerp wordt het water bij piekbuien en hoge aanvoer nog voor het in het Oude Diep instroomt lokaal geborgen in hetzelfde gebied. Daarmee volgen we de principes van Wabos, automatisering van de nieuw te realiseren stuwen helpt hierbij.

Risico's

Voor de realisatiefase is een risicodossier opgesteld. Per benoemd risico zijn de beheersmaatregelen in beeld gebracht. Ondanks de genomen beheersmaatregelen kunnen zich bepaalde risico's voordoen. De risico's zijn op geld gezet en hiervoor is een bedrag in de SSK-raming meegenomen. De belangrijkste risico's voor dit project zijn:

- Voor de uitvoering dienen er vergunningen aangevraagd te worden, waaronder de Omgevingsvergunningen. Het niet of te laat verkrijgen van vergunningen en/of andere gestelde voorwaarden, kan van invloed zijn op de planning of werkwijze.
- Enkele stuwen worden in het kader van duurzaamheid hergebruikt. Mogelijkheid bestaat dat bestaande te handhaven constructieonderdelen van onvoldoende kwaliteit zijn.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Het Voorkeursalternatief en Voorlopig Ontwerp is met brieven, inloopmomenten en keukentafelgesprekken voorgelegd aan de belanghebbenden. De aanwezigen tijdens inloopmomenten hebben de voorstellen positief ontvangen. Specifieke veranderingen voor stakeholders zijn toegelicht. De betreffende eigenaren zijn met persoonlijke gesprekken geïnformeerd over het inundatiebeeld bij realisatie van het ontwerp. Zij kunnen zich vinden in het voorstel tot normaanpassing en het integraal aanpakken van de verschillende opgaves.

COMMUNICATIE

Het Projectplan Waterwet wordt na vaststelling ter inzage gelegd door middel van een officiële bekendmaking. Na vaststelling versturen we een nieuwsbrief aan de belanghebbenden in het projectgebied over dit besluit. Met de betrokkenen in het gebied bereiden we de uitvoering verder voor.

VERVOLG / UITVOERING

Nadat het Projectplan Waterwet is vastgesteld en het realisatiekrediet ter beschikking is gesteld zal het bestek worden opgesteld, doorlopen we de aanbestedingsprocedure en worden de vergunningen aangevraagd. Uitvoering zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 starten en in de tweede helft van 2025 afgerond zijn.

BIJLAGEN

1. *Projectplan (Bijlagen opvraagbaar bij bestuurszaken)*
2. *Overzichtskaart Domeinweg*
3. *Reactienota Zienswijze*
4. *Overzicht indieners (vertrouwelijk)*
5. *Brief normaanpassing Provincie*

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris-directeur,
E.M. van Grol

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman